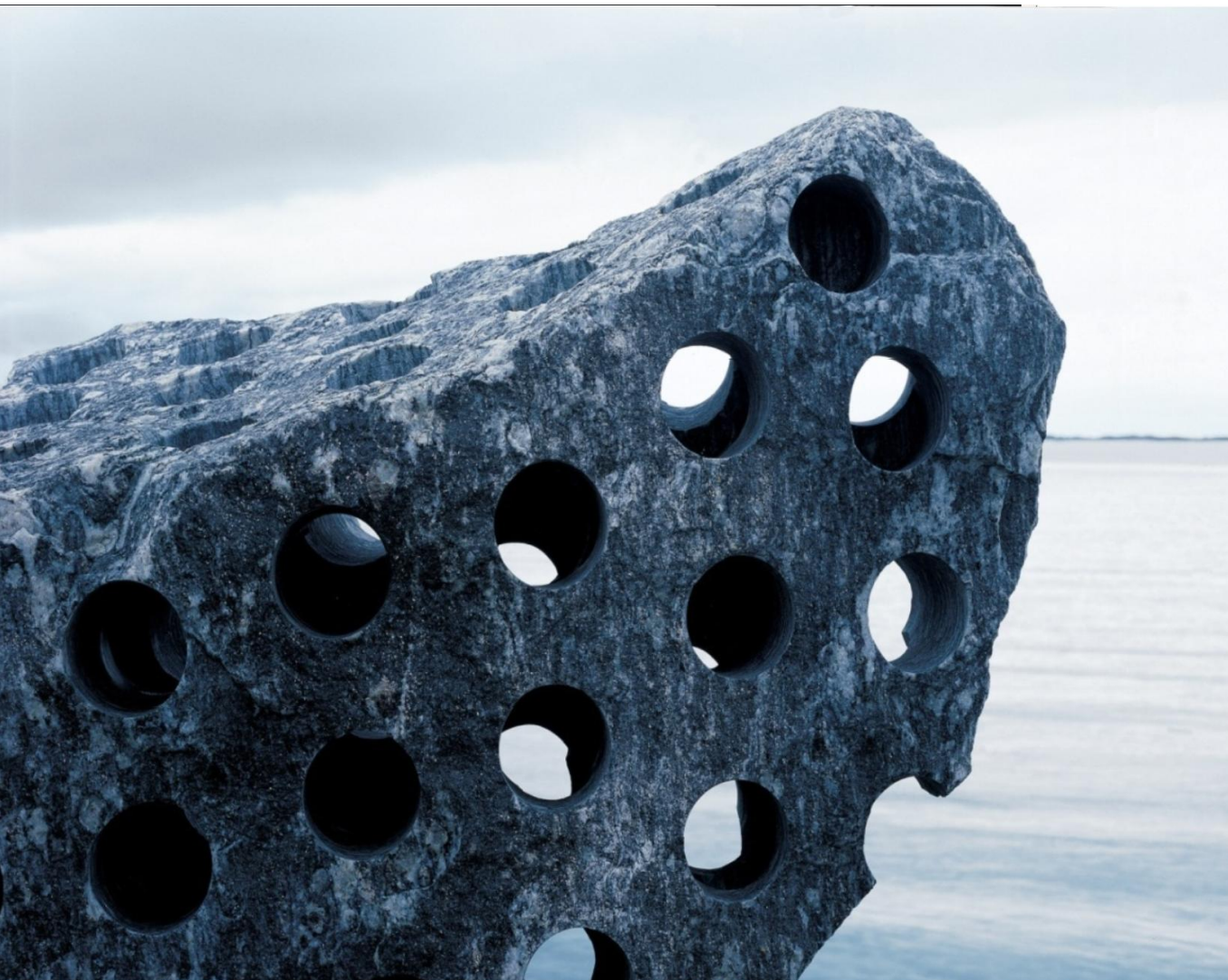

Nordland
FYLKESKOMMUNE

HÅNDBOK FOR LÆREKANDIDAT- ORDNINGEN

HÅNDBOK FOR LÆREKANDIDATORDNINGEN

1.0 Innledning

2.0 Lærekandidatordnningen

- 2.1 Lærekandidat
- 2.2 Søkere med behov for spesialundervisning
- 2.3 Rådgiving og karriereveiledning
- 2.4 Individuell lærekandidatplan
- 2.5 Søknadsprosedyrer/formidling av lærekandidater
- 2.6 Opplæringskontrakt
- 2.7 Kompetanseprøve
- 2.8 Kompetansebevis

3.0 Opplæring i bedrift

- 3.1 Opplæringsbok
- 3.2 Vurdering
- 3.3 Vurderingssamtale
- 3.4 Rettigheter og plikter
- 3.5 Teori
- 3.6 Oppmelding til kompetanseprøve

4.0 Økonomi

- 4.1 Tilskudd
- 4.2 Fylkeskommunale midler
- 4.3 Lønn
- 4.4 Lån og stipend

5.0 Samarbeidspartnere og deres ansvarsområder

- 5.1 Grunnskole
- 5.2 Videregående skole
- 5.3 Lærebedrift
- 5.4 Opplæringskontor
- 5.5 Felles for lærebedrifter og opplæringskontor
- 5.6 Lærekandidat
- 5.7 Representant for de ansatte
- 5.8 Nordland fylkeskommune
- 5.9 Pedagogisk psykologisk tjeneste
- 5.10 Oppfølgingstjenesten
- 5.11 Prøvenemnd

1.0 Innledning

Nordland fylkeskommune har i den senere tid hatt fokus på lærekandidatorrdningen. ”De gode løsninger” er blitt etterspurt av mange av våre samarbeidspartnere i opplæringsystemet, og ønsket om en håndbok er blitt klart signalisert.

Håndboka beskriver hvordan planlegging og organisering av opplæring av lærekandidater kan gjennomføres. Beskrivelsen skal også dekke de formelle krav til ordningen. Håndboka retter seg blant annet mot grunnskole og videregående skole, foresatte, søkere, pedagogisk psykologisk tjeneste, oppfølgingstjenesten, lærebedrifter og opplæringskontor.

Ungdom med rett til videregående opplæring kan velge mellom tre ulike sluttkompetanser

- Studiekompetanse
- Yrkeskompetanse
- grunnkompetanse

Grunnkompetanse er den kompetansen man får når studie- eller yrkeskompetanse ikke oppnås, og skal dokumenteres med kompetansebevis.

Valget er elevens, men det er påkrevd med en grundig avklaring, veiledning, informasjon og tett dialog mellom skole, elev og foresatte for å finne frem til en realistisk målsetting for opplæringen.

Det har vært tradisjon i norsk næringsliv å gi ungdom ”en sjanse”. Inngangsbilletten har vært at ungdommen har vist interesse for faget, samt et ønske om praktisk opplæring. Etter hvert er man blitt mer og mer oppmerksom på at næringslivet også etterspør arbeidskraft uten fagarbeiderstatus. I denne sammenheng må bedriftene, i samarbeid med skolen, ta større ansvar for de som sliter.

Økt bruk av lærekandidatorrdningen kan føre til at færre slutter i videregående opplæring. Dermed kan flere oppnå en avsluttende kompetanse og få utstedt kompetansebevis som viser hva de faktisk kan.

Håndboka tar utgangspunkt i det 4 – årige opplæringsløpet, 2 års opplæring i skole og 2 år i bedrift som lærekandidat. Man følger den fastsatte strukturen for faget, men det må i hvert enkelt tilfelle vurderes hvilken helhetlig løsning som er best for eleven. En elev skal som hovedregel ha gjennomført Vg1 og Vg2¹ i skole før det tegnes opplæringskontrakt. Imidlertid finnes andre muligheter innenfor ordningen, for eksempel kombinasjon av skole/bedrift.

Læringsplakaten i Kunnskapsløftet angir 11 grunnleggende prinsipper og krav som skal forplikte lærestedene og være grunnlag for kvalitetsutvikling. Blant annet utdypes ansvaret skolene og lærebedriftene har for en opplæring som fremmer utvikling av sosial kompetanse, læringsstrategier og motivasjon hos elever og lærlinger/lærekandidater.

2.0 Lærekandidatordningen

De fleste har begynt som ordinære elever i videregående skole og fulgt det fastsatte opplæringsløpet innenfor valgte programområder. Konsekvensene for mange har blitt en opplærings situasjon som har resultert i dårlig selvbilde. Relativt mange har tidlig fått problemer med å følge opplæringen. Dette har medført at de har avsluttet skolegangen, for deretter å starte på et nytt kurs på samme nivå høsten etter. Slik har flere elever i årevis gått sideveis gjennom skolesystemet, og skolen har kun fungert som oppbevaringssted. Andre har kommet gjennom en toårig opplæring, men med mye fravær og svake karakterer. Resultatet har vært få eller begrensede muligheter til avsluttende opplæring i bedrift.

For å medvirke til at aktuelle elever til lærekandidatordningen kommer i en god opplærings situasjon, er det viktig at både grunnskole og videregående skole så tidlig som mulig vurderer elevene opp mot ordningen. Lærekandidatordningen kan dermed føre til at flere lykkes og at frafallet i videregående opplæring reduseres.

Lærekandidatordningen er en parallell til lærlingordningen, men opplæringen er innrettet for en mindre omfattende prøve enn fag- eller svenneprøve. (*opplæringsloven § 4-1*)

Fylkestings sak 103/01 fastslår følgende:

..... ”For lærekandidater skal opplæringa gi en sluttkompetanse som gir grunnlag for varig arbeid. En bør derfor sette sammen et utvalg av læreplanmål som samlet utgjør en helhetlig sluttkompetanse i forhold til arbeidslivets behov.”

Ved inngåelse av opplæringskontrakt er målet at en lærekandidat ved endt opplæring skal ha opparbeidet seg en kompetanse som kan gi grunnlag for fremtidig arbeid, også innen andre bedrifter enn der opplæringen er gitt.

Ordningen åpner for at en lærekandidat underveis kan endre status til lærling, på lik linje med en lærling som kan ha vanskeligheter med å nå opplæringsmålene, kan endre status til lærekandidat.

2.1 Lærekandidat

Forskjellen på en lærling og en lærekandidat er at lærlingen skal få opplæring i alle målene i læreplanen, mens lærekandidaten får opplæring i deler av læreplanen. Lærekandidater kan ha rett til spesialundervisning.

Målet er at lærekandidaten skal

- ha opplæring etter en individuell lærekandidatplan
- mestre opplærings situasjonen
- oppnå så høy kompetanse som mulig
- bli best mulig kvalifisert for arbeidslivet

Det er ikke nødvendig med sakkyndig vurdering fra PPT for at en lærekandidat skal få opplæring som fører frem til grunnkompetanse.

2.2 Søkere med behov for spesialundervisning

Dersom en lærekandidat ikke har eller kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet i bedriften, har han i henhold til opplæringsloven § 4-2 rett til

spesialundervisning på lik linje med elever. I slike tilfeller må lærekandidaten ha sakkyndig vurdering fra PPT som viser lærekandidatens behov for spesialundervisning og hvordan tilretteleggingen av opplæringstilbudet skal være. Vurderingen må beskrive opplæringens innhold, organisering og omfang, samt ta standpunkt til lærekandidatens utbytte av det ordinære opplæringstilbud (*opplæringsloven § 5.3*). Vurderingen må være av nyere dato.

På bakgrunn av sakkyndig vurdering søker bedriften midler til spesialundervisning. Søknaden må inneholde en spesifisering av behovet, samt beskrivelse av hvordan opplæringen skal organiseres.

Med utgangspunkt i vurderingen fra PPT og bedriftens søknad, fatter Nordland fylkeskommune vedtak om spesialundervisning. Hvis vedtaket ikke samsvarer med den sakkyndige vurderingen, skal dette begrunnes. Vedtaket er et enkeltvedtak i henhold til forvaltningsloven og kan påklages.

Dersom lærekandidaten har krav på spesialundervisning skal det, som for alle andre lærekandidater, utarbeides individuell lærekandidatplan. Planen må beskrive både faglige og sosiale mål for opplæringen, søkerens interesseområder og sterke sider, eventuelle eksterne samarbeidspartners medvirkning, tidspunkt for ansvarsmøter og en nøye beskrivelse av hvordan opplæringen skal organiseres.

2.3 Rådgiving og karriereveiledning

Den enkelte elev har rett til å få nødvendig rådgiving, oppfølging og hjelp for å finne seg til rette i opplæringssituasjonen både faglig og sosialt. Eleven har også rett til rådgiving og kartleggingssamtale om utdannings- og yrkesvalg. Ved overgang fra grunnskole til videregående opplæring skal rådgivingen særlig vektlegge informasjon om hva de ulike utdanningsprogrammene² fører frem til. Informasjon og rådgiving må gi eleven mulighet til å ta realistiske avgjørelser i valg av utdanning og fremtidig yrke. (*forskriften §§ 22-1 og 22-2*)

Rådgiving og karriereveiledning blir viktige redskaper i kartlegging av elevens interesser og evner. Samtidig vil det gi eleven mulighet til å ta realistiske avgjørelser i valg av utdanning og yrke på et tidligst mulig tidspunkt. Veiledningen vil også kunne bidra til sikrere valg og dermed forebygge feilvalg, noe som på sikt vil kunne føre til redusert frafall i videregående opplæring. Planarbeidet må starte allerede i grunnskolen og fortsette i videregående skole. Dette vil støtte samarbeid på tvers mellom skoleslagene og åpne for at viktig informasjon overføres.

2.4 Individuell lærekandidatplan

Av fylkestingsak 103/01 (sammendrag av utredning) fremgår det:

”Lærekandidatordningen forutsetter et tett samarbeid mellom de forskjellige aktører innenfor videregående opplæring. De videregående skoler må for den enkelte aktuelle elev medvirke til at det utarbeides en individuell lærekandidatplan for inntil fire år, også for den tid lærekandidaten skal være i bedrift.”

Ansvar for at det utarbeides individuell lærekandidatplan vil være et samarbeid mellom skole og bedrift.

En individuell lærekandidatplan er et viktig redskap for å kunne planlegge, gjennomføre og dokumentere lærekandidatens opplæring. Planen skal være skriftlig, og tilpasset den enkelte lærekandidats læreforutsetninger, faglige nivå og ønske om hva opplæringen skal føre frem til. I tillegg danner skolens individuelle opplæringsplan og bedriftens vurdering (dersom opplæringsbedriften er på plass) grunnlaget for en individuell lærekandidatplan. Mens lærlinger må forholde seg til hele fagets læreplan for opplæring i bedrift, er lærekandidatplanen utarbeidet med hensyn til hvilke mål den enkelte har forutsetning til å lære.

Den individuelle lærekandidatplanen skal beskrive mål både fra den generelle læreplanen og læreplanen for faget. Videre skal planen inneholde beskrivelse av hvordan opplæringen skal gjennomføres i forhold til vurdering underveis, sluttvurdering og dokumentasjon. I tillegg skal den si noe om hvem som er aktuelle samarbeidspartnere. Den individuelle lærekandidatplanen skal danne grunnlag for den avsluttende kompetanseprøven. I løpet av opplæringstiden kan planen justeres. Endringene gjøres i samarbeid med lærekandidaten ved den halvårige vurderingssamtalen. (*forskriften § 4-5 og 6-37*)

En eventuell siste justering av lærekandidatplanen må skje før lærekandidaten starter på sitt siste halvår av opplæringstiden. Endring fra opplæringskontrakt til lærekontrakt kan heller ikke skje i løpet av de siste 6 måneder.

2.5 Søknadsprosedyrer/formidling av lærekandidater

For å sikre at rettighetslever får et tilbud og ikke faller utenfor systemet, er det viktig at søking skjer på korrekt måte på www.vigo.no. Innen søknadsfristene.

Lærekandidater har søknadsfrist 1. februar.

Det er nødvendig at avgiverskole ved innsøking til lærekandidatordningen har vurdert søkerens motivasjon som tilfredsstillende i forhold til å gå inn i et opplæringsforhold med de rettigheter og plikter dette medfører.

Søkere til opplæringskontrakt skal i utgangspunktet allerede ha etablert kontakt med en lærebedrift.

Når bedriften er klar, skal en individuell lærekandidatplan utarbeides med utgangspunkt i skissen skolen allerede har utformet. Samarbeidspartnere vil være skole, bedrift og eventuelt fagopplæring.

I tillegg til nettsøknad om opplæringskontrakt skal avgiverskolen sende inn

- sakkyndig vurdering fra PPT (for søkere med behov for spesialundervisning)
- skisse til individuell lærekandidatplan som angir hvilke mål i læreplanene det skal gis opplæring i
- vedlegg til søknad om opplæringskontrakt

Ufullstendige søknader eller søknader uten nødvendig dokumentasjon blir returnert til skolen.

Søkere til lærekandidatordningen blir gitt en individuell behandling. Dette innebærer et tett samarbeid mellom næringsliv, skole, fagopplæring, søker og foresatte for å skaffe en

læreplass som kan gi en fullverdig opplæring. En lærebedrift som skal inngå opplæringskontrakt må vite hva som kreves av fagkompetanse, utstyr og øvrige ressurser.

Hvis lærekandidatsøkere med ungdomsrett ikke har fått et tilbud innen 1.september, vil de tilbys et alternativt opplæringsløp i skole. Søkerne får da elevstatus, og kompetanseprøve kan avlegges etter endt opplæring. Dette gjelder for søkere som har gjennomført Vg1 og Vg2.

2.6 Opplæringskontrakt

Opplæring i bedrift reguleres gjennom opplæringskontrakt, som er en gjensidig skriftlig bindende avtale mellom lærekandidat og lærebedrift. Kontrakten opprettes når læreforholdet starter og skal godkjennes av Nordland fylkeskommune ved Utdanningsavdelingen.

Opplæringskontrakten behandles på samme måte som en lærekontrakt.

(opplæringsloven § 4-5)

Retten til å inngå opplæringskontrakt gjelder ikke bare for personer med rett til videregående opplæring, men også voksne. Disse har imidlertid ikke rett til spesialundervisning.

Målet med opplæringskontrakt er at lærekandidaten skal få

- et fullverdig opplæringsløp med individuell og tilpasset opplæring
- veiledning og tilrettelegging
- vurdering underveis på lik linje med lærlinger
- avsluttende, men begrenset prøve i forhold til ordinære fag-/svenneprøver
- utstedt kompetansebevis som dokumentasjon på opplæringen
- mulighet til endring av opplæringskontrakt til lærekontrakt underveis i læreforløpet³

Videre muligheter:

- påbygging til fag-/svennebrev som praksiskandidat etter fastsatte regler

2.7 Kompetanseprøve

Lærekandidaten skal avlegge kompetanseprøve. Fylkeskommunen, ved prøvenemndene, har ansvaret for utarbeidelse, gjennomføring og vurdering av kompetanseprøven.

Kompetanseprøven skal utarbeides, gjennomføres og vurderes innenfor de samme rammer som fag- eller svenneprøver. En slik prøve skal tilpasses den enkelte lærekandidat, og vil variere i omfang og nivå. Prøven skal gjennomføres i den bedriften lærekandidaten har fått opplæring i, og skal være en del av den daglige produksjonen i bedriften.

Kompetanseprøven skal normalt bestå av en

- planleggingsdel
- gjennomføringsdel
- evalueringsdel
- dokumentasjonsdel

Lærekandidaten skal prøves i de mål som er fastsatt for kandidaten. Når en lærekandidat har særlig behov for det, kan fylkeskommunen samtykke i at den praktiske gjennomføringen av kompetanseprøven blir særskilt tilrettelagt.

³ Se pk 3.6

Vurderingen vil bli foretatt av ei prøvenemnd som er sammensatt av en representant fra fagets prøvenemnd og faglig leder i bedriften. Lærekandidaten vil etter endt opplæring få utstedt et kompetansebevis.

Dersom kompetanseprøven ikke blir bestått, kan det tas ny prøve. Læretiden kan forlenges ved frivillig avtale mellom lærebedrift og lærekandidat. Lærebedrift og fylkeskommunen har ansvaret for gjennomføring av ny prøve, og utgiftene til denne prøven dekkes av fylkeskommunen.

2.8 Kompetansebevis

For lærekandidater er kompetansebeviset den formelle sluttdokumentasjonen på gjennomført opplæring. (*forskriften § 4-65*)

3.0 Opplæring i bedrift

Læretiden i bedrift deles inn i en opplæringsdel og en verdiskapingsdel. Med verdiskapning menes at lærekandidaten skaper produkter eller tjenester som bedriften kan selge eller tilby sine brukere. Planleggingen av den praktiske opplæringen skal skje i nært samarbeid med lærekandidaten. Dette er med på å gi ansvar for egen læring. Ved planleggingen skal det legges vekt på lærekandidatens evner og ønsker.

3.1 Dokumentasjon

Lærekandidaten skal i løpet av læretiden dokumentere sin opplæring. Formen for dokumentasjon kan være bruk av opplæringsbok eller andre dokumentasjonsverktøy. Lærebedriften har metodefrihet i forhold til dokumentering av opplæringen.

3.2 Underveisvurdering

Lærekandidaten skal ha individuell vurdering, veiledning og oppfølging i samsvar med den individuelle lærekandidatplanen som er utarbeidet. Det skal kunne dokumenteres at vurdering uten karakter er gitt. Vurderingen skal gi tilbakemelding om hvor lærekandidaten står i forhold til kompetansemålene i faget og de andre målene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Samtidig vil lærekandidaten ha mulighet til å gi lærebedriften tilbakemelding på opplæringen. (*forskriften § 3-11*)

3.3 Vurderingssamtale

Lærekandidaten skal kunne delta i vurderingen av eget arbeid. Som en del av den individuelle lærekandidatplanen som er utarbeidet, skal lærebedriften minst en gang hvert halvår gjennomføre en halvårsvurdering med lærekandidaten (*forskriften 3-14*). Videre skal opplæringen for neste periode planlegges og eventuell justering av planen gjøres. Faglig leder er ansvarlig for samtalen, men de som har det daglige opplæringsansvaret for lærekandidaten bør være tilstede. Det er fylkeskommunens ansvar å se til at rettleiding og vurdering blir gjennomført etter intensjonene. (*forskriften § 3-14*)

3.4 Rettigheter og plikter

Lærekandidaten er arbeidstaker i lærebedriften med de rettigheter og plikter som følger av lover og tariffavtaler, og har krav på opplæring i henhold til den individuelle lærekandidatplanen. Et mål blir derfor at lærekandidaten skal gis innsikt i og få kunnskaper om både rettigheter og plikter i arbeidslivet. Opplæringen skal også ivareta den generelle delen av læreplanen, noe som innebærer at opplæringen skal bidra til at lærekandidaten kan utvikle sin sosiale kompetanse. Lærekandidaten skal delta aktivt for å nå opplæringens mål, delta i planlegging og vurdering av eget læringsarbeid samt ta ansvar for egen læring. I tillegg skal lærekandidaten medvirke til å skape godt arbeidsmiljø og gode arbeidsforhold.

3.5 Teori

For lærekandidater er det i henhold til lov og forskrift ingen krav om teori. Hvis en lærekandidat har problemer med teoriopplæring i skolen, vil det være fornuftig å legge opp til en individuell lærekandidatplan med mest mulig læring gjennom praksis. I enkelte tilfeller vil det likevel være aktuelt med et teoritilbud i læretiden. En lærekandidat kan av ulike grunner ønske å ta fag som ikke ble fullført i skolen. Læreforutsetningene kan ha endret seg og det er viktig å gi lærekandidaten mulighet til å ”strekke seg”.

For noen lærekandidater vil det være aktuelt å omgjøre opplæringskontrakten til lærekontrakt med fag-/svennebrev som mål. Det er avgjørende at slike endringer ikke skjer for sent i

opplæringsforløpet slik at lærekandidaten har tilstrekkelig tid til å få tatt den teorien som kreves.

Dersom en lærekandidat, på et senere tidspunkt, ønsker å fremstille seg til fag-/svenneprøve som praksiskandidat, må det dokumenteres bestått teoretisk-skriftlig eksamen.

3.6 Oppmelding til kompetanseprøve

I god tid før opplæringstidens slutt må bedriften melde opp lærekandidaten til kompetanseprøve. Oppmeldingsskjemaet underskrives og returneres sammen med kandidatens oppdaterte individuelle lærekandidatplan.

4.0 Økonomi

4.1 Tilskudd

Fylkeskommunen betaler tilskudd for godkjente opplæringskontrakter til lærebedrift eller opplæringskontor etter retningslinjer og satser fastsatt av Det kgl. kunnskapsdepartementet. Tilskuddsordningen er lik for lærlinger og lærekandidater.

4.2 Fylkeskommunale midler

Det kan søkes om ekstra tilskudd til lærekandidater som har behov for spesialundervisning. Tilskuddet skal dekke kostnader ved tilrettelegging ut over det som er det vanlige for lærekandidater. Søknaden skal vedlegges sakkyndig vurdering fra PPT, vurderingen skal inneholde en spesifisering av behovet, samt beskrivelse av hvordan opplæringen skal organiseres. Søknaden sendes Nordland fylkeskommune, Utdanningsavdelingen

4.3 Ekstra statlig tilskudd

Tilskuddet som beskrives i disse retningslinjene kan kun gis til opplæringskontor eller bedrifter med ansvar for lærekandidater med særskilte behov. Tilskuddet skal stimulere lærebedrifter til å gi lærekandidater med særskilte behov mulighet til å oppnå delkompetanse i en fagutdanning. Tilskuddet skal bidra til å finansiere kostnader knyttet til lærekandidater med særskilte behov som ikke dekkes av de ordinære tilskudd. Med særskilte behov menes her manglende evne til å få et tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet. Det kan søkes om ekstra personellressurs for inntil 6 klokke timer per uke i 47 uker. Skjema for denne søknaden finnes på www.udir.no/tilskudd

4.4 Lønn

På samme måte som for lærlinger, vil lønn til lærekandidater være et tariffspørsmål, og ikke regulert gjennom opplæringsloven. Innen de fleste tariffområder avlønnes lærekandidatene på lik linje med lærlingene. Innenfor andre tariffområder fastsettes lønnen lokalt etter drøftinger med de tillitsvalgte.

4.4 Lån og stipend

Lærekandidater har i læretiden rett til lån og stipend i Statens Lånekasse for utdanning etter samme vilkår som lærlinger.

5.0 Samarbeidspartnere og deres ansvarsområder

Det er viktig at lærekandidatordningen blir markedsført overfor søkere, foreldre og næringsliv for, på best mulig måte, å sikre god overgang fra skole til bedrift. En forutsetning er at skolene og arbeidslivet deltar aktivt som samarbeidspartnere i planleggingen av opplæringen av lærekandidater. I dette arbeidet vil opplæringskontorene kunne spille en viktig rolle da de representerer et stort antall bedrifter med et variert næringsliv. Lærekandidatordningen forutsetter god kunnskap om ordningen og hvilke krav som stilles, noe som krever et tett samarbeid mellom mange aktører i utdanningssystemet.

5.1 Grunnskole

Den første rådgivning som eleven får om videre muligheter i opplæringssystemet foregår allerede i grunnskolen. Det er derfor viktig at skolen har kunnskaper om lærekandidatordningen, slik at de på en positiv måte kan markedsføre ordningen til elever og deres foresatte. En annen viktig oppgave er overføring av informasjon om elevens sosiale og faglige kompetanse til videregående skole.

5.2 Videregående skole

Hovedansvaret for å planlegge, tilrettelegge og veilede i opplæringsløpet frem mot kompetansebevis er lagt til videregående skole. Videre skal skolen bistå eleven med å sette realistiske mål i forhold til egne evner og anlegg.

Skolen skal

- kartlegge elevens muligheter og begrensninger for deretter å utarbeide individuell opplæringsplan
- kartlegge elevens behov for spesialundervisning eller annen særlig tilrettelegging
- gi veiledning i forhold til yrkes- og bedriftsvalg
- sørge for at eleven får en opplæringsavtale⁴ med en utplasseringsbedrift som kan bli en fremtidig lærebedrift
- vurdere elevens motivasjon i forhold til å gå inn i et opplæringsforhold med de rettigheter og plikter dette medfører
- vurdere elevens sosiale kompetanse opp mot bedriftens/bransjens forventninger. Dette er viktig for å unngå at en opplæringskontrakt på et senere tidspunkt heves på grunn av lærekandidatens manglende sosiale kompetanse
- sørge for at fullstendig utfylt søknad med nødvendige vedlegg sendes Nordland fylkeskommune, Utdanningsavdelingen innen fristen 1. februar eller 1. mars

5.3 Lærebedrift

For å bli godkjent som lærebedrift kreves det at bedriften har kompetanse og utstyr som kan gi lærekandidaten opplæring i henhold til læreplanen i faget. Lærekandidatordningen åpner også for at en bedrift som bare kan gi opplæring i deler av læreplanen kan ta inn lærekandidat. En lærebedrift skal ha en faglig kvalifisert person (faglig leder) som har ansvaret for og tilsynet med opplæringen.

⁴ Er en skriftlig avtale mellom elev, skole og bedrift om opplæring i bedrift. Skolen har det formelle ansvaret for opplæringen. Opplæring i bedrift benyttes som en alternativ læringsarena, som oftest som kombinasjon med opplæring i skole.

5.4 Opplæringskontor

Et opplæringskontor er en sammenslutning av lærebedrifter som samarbeider om opplæring av lærekandidater og lærlinger. Opplæringskontoret er juridisk ansvarlig for opplæringen, mens det daglige ansvaret for lærekandidaten ligger hos den enkelte bedrift.

5.5 Felles for lærebedrifter⁵ og opplæringskontor

I løpet av opplæringstidens 3 første måneder i bedriften skal det utarbeides en konkret individuell lærekandidatplan. Aktuelle samarbeidspartnere i utarbeidelse av planen kan være avgiverskole, PPT og Nordland fylkeskommune, Utdanningsavdelingen. Sistnevnte fastlegger opplæringsløpet i forbindelse med godkjenning av opplæringskontrakten.

Bedrift/opplæringskontor skal

- skrive opplæringskontrakt
- sikre at opplæringen følger individuell lærekandidatplan
- se til at lærekandidaten får best mulig oppfølging både faglig og sosialt
- om nødvendig å justere individuell lærekandidatplan i løpet av opplæringstiden
- dokumentere minimum en vurderings- og veiledningssamtale hvert halvår
- sende inn oppmelding til lærekandidatens kompetanseprøve vedlagt endelig individuell lærekandidatplan og dokumentasjon på vurderings- og veiledningssamtaler
- sørge for at lærekandidaten får lønn i henhold til tariffavtale

5.6 Lærekandidat

Lærekandidaten skal

- underskrive opplæringskontrakten
- delta i planlegging, gjennomføring og vurdering av egen opplæring
- vise ansvar for egen læring
- dokumentere opplæringen
- fremstille seg til kompetanseprøve

5.7 Representant for de ansatte

Sammen med faglig leder skal tilsynsrepresentanten, som representerer arbeidstakerne, føre tilsyn med at

- opplæringsforholdene er tilfredsstillende
- det blir skrevet opplæringskontrakt
- individuell lærekandidatplan blir fulgt

5.8 Nordland fylkeskommune

Opplæring for alle søkere med ungdomsrett er et fylkeskommunalt ansvar. Dette betyr at alle i opplæringssystemet plikter å legge forholdene best mulig til rette. Nordland fylkeskommune har hovedansvaret for at opplæringen i bedrift gjennomføres i samsvar med lover og forskrifter. Søknad om opplæringskontrakt skjer til Nordland fylkeskommune innen fastsatte frister.

Fylkeskommunen skal

⁵ Lærebedrifter som ikke er medlem av opplæringskontor

- arbeide for å etablere samarbeidsfora med skole, PPT, OT og næringsliv for økt forståelse for mulighetene til å opprette opplæringskontrakter
- være et aktivt bindeledd og pådriver i samarbeidet mellom elev, skole og bedrift
- motta å behandle søknader om opplæringskontrakt med nødvendige vedlegg
- utarbeide oversikt over godkjente lærebedrifter
- godkjenne opplæringsbedrifter
- utbetale tilskudd etter gjeldende retningslinjer
- være støtteapparat for skolene i prosessen med å finne egnede bedrifter
- godkjenne opplæringskontrakt med individuell lærekandidatplan
- Ha hovedansvar for oppfølging av både lærlinger og lærekandidater. Fagopplæring skal i løpet av opplæringsperioden ha kontakt med bedrift og lærekandidat minst en gang hvert halvår
- ha ansvar for utarbeidelse, gjennomføring og vurdering av kompetanseprøve tilpasset den enkelte lærekandidat
- utstede kompetansebevis som dokumentasjon på gjennomført opplæring

5.9 Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

Lærekandidater har samme tilgang på tjenester fra PPT som elever og lærlinger. PPT kan være samarbeidspartner i forbindelse med overgang skole/bedrift. Videre kan PPT gi råd og veiledning til lærekandidat og/eller bedrift gjennom opplæringsforløpet.

PPT skal

- gi sakkyndig uttalelse ved søknad om spesialundervisning
- være sakkyndig instans dersom det er behov for å søke om hjelpemidler og/eller tilretteleggingstiltak i opplæringstiden

5.10 Oppfølgingstjenesten (OT)

Målgruppen for oppfølgingstjenesten er ungdom med rett til videregående opplæring som det aktuelle skoleåret ikke har søkt, ikke tatt i mot elev- eller lære plass eller avbryter opplæringen. Det samme gjelder ungdom som har tapt opplæringsretten på grunn av heving av lærekontrakt/opplæringskontrakt. (*forskriften § 13-2*)

Hovedoppgaven er å gi hjelp og veiledning slik at ungdom uten tilbud kan få benyttet retten til videregående opplæring, også som lærekandidat. OT skal sikre tverretattlig samarbeid mellom kommunale, fylkeskommunale og statlige instanser som har ansvar for målgruppen. De skal formidle og samordne tilbud fra de ulike instanser. Aktuelle samarbeidspartnere er særlig rådgivere i grunn- og videregående skoler, PPT, utdanningsavdelingen og NAV

5.11 Prøvenemnd

Prøvenemndene i de respektive fag blir oppnevnt og administrert av fylkeskommunen. Ved en lærekandidats avsluttende kompetanseprøve består prøvenemnda i Nordland av ett medlem fra en "ekstern" prøvenemnd og ett medlem fra lærebedriften, vanligvis faglig leder.

Prøvenemnda, bestående av prøvenemndsmedlemmet og bedriftens representant, har ansvaret for å utarbeide og bedømme kompetanseprøven. Medlemmet fra prøvenemnda er leder og har ved uenighet dobbeltstemme. (*forskriften §§ 4-58, 4-61 og 4-62*)

